

Høringsnotat for Natura 2000-område N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

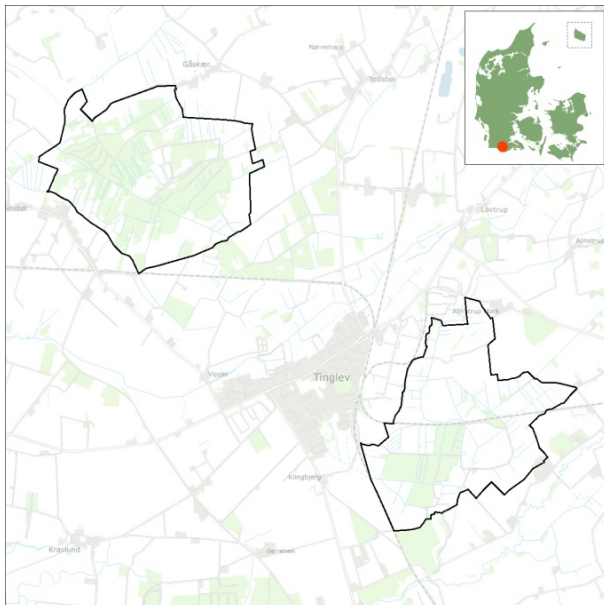
Notat vedrørende høringssvar til forslag af 2017 til justerede Natura 2000-områdegrænser for N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose.

Forslaget til justerede Natura 2000-områdegrænser for N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose har været i offentlig høring fra d. 28/9 2017 til d. 3/1 2018.

Indkomne høringssvar ses på link: <https://fugle-habitat-2017.hoering.mfvm.dk>.

Oktober 2018: Som nævnt i afsnit 5.2 "Den videre proces" har Miljø- og Fødevareministeriet haft en bekendtgørelse i høring med henblik på, at opdatere Natura 2000-områdegrænserne. Der er i denne høring ikke kommet høringssvar til dette Natura 2000-område. Afsnit 1.3 er blevet udbygget.

1	Grænsejustering for Natura 2000-området.....	2
1.1	Indledning.....	2
1.2	Danmarks udpegning af Natura 2000-områder.....	3
1.2.1	Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser.....	3
1.3	Kriterier.....	3
1.4	Høringer.....	5
2	Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose	7
2.1	Sammenfatning af høringsforslaget.....	7
2.2	Sammenfatning af høringssvarene	7
3	Høringsvar vedr. generelle emner.....	7
3.1	Lovfortolkning, retsgrundsætninger mv.....	7
3.2	Høringsgrundlag og høringsmaterialet	7
3.2.1	Dokumentation for forslaget	7
3.3	Høringsforslaget	8
3.3.1	Forslag om reduktion af Natura 2000	8
4	Gennemgang af høringsforslaget.....	8
4.1	Fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose 9	
4.1.1	Høringsforslag	9
4.1.2	Opsamling.....	13
5	Miljøstyrelsens forslag til nye grænser for N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose	14
5.1	Opsamling	14
5.2	Den videre proces.....	14

Figur 1. Gældende afgrænsning af Natura 2000-området N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

1 Grænsejustering for Natura 2000-området

1.1 Indledning

Dette høringsnotat behandler høringsvar for dette specifikke Natura 2000-område. Af høringsnotatet fremgår også dokumentationen for de konkrete justeringer af Natura 2000-områdets grænser. Der er ligeledes udarbejdet specifikke høringsnotater for øvrige Natura 2000-områder, hvor afgrænsningen er blevet justeret. Desuden har Miljøstyrelsen udarbejdet et generelt høringsnotat, som behandler høringsvar vedrørende generelle forhold, spørgsmål og problemstillinger.

Formålet med justeringen bygger på aftalen om Naturpakken, som blev indgået af Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti i maj 2016.

Aftaleteksten lyder: *"Tilpasning af Natura 2000-områdenes afgrænsning
Natura 2000-områderne er nogle af de mest værdifulde naturområder i Danmark. Der indgår dog i de udpegede Natura 2000-områder intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper, men som alligevel er underlagt nogle af de krav, der følger af Natura 2000-udpegningen.*

Der iværksættes, i dialog med interessenterne og EU-kommissionen, en gennemgang af afgrænsningen af Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge muligheden for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide de udpegede områder med mere værdifuld natur, hvor det understøtter direktivmål."

I aftalen er det således aftalt, at Natura 2000-områderne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål.

Efterfølgende har aftaleparterne bag Naturpakken i forsommeren 2018 ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område.

Resultatet er, at Natura 2000-arealet samlet set reduceres med ca. 29.900 hektar, der primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byområder, som Miljøstyrelsen vurderer ikke har væsentlig betydning for beskyttelse af naturtyper og arter omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-arealet udvides med ca. 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er beliggende på Naturstyrelsens arealer, og som vil have væsentlig betydning for beskyttelse af habitatnatur og arter omfattet af direktiverne.

1.2 Danmarks udpegning af Natura 2000-områder

Danmark har udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder og 261 habitatområder, som tilsammen udgør 250 Natura 2000-områder. Danmark har p.t. udpeget godt 8 procent af landarealet og godt 18 procent af havarealet. De danske Natura 2000 områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

Natura 2000-områderne er med til at løfte Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, hvor der blandt andet er krav om udpegning af særlige områder, som beskytter arter og naturtyper. Formålet med udpegningen er, at områderne vil medvirke til, at naturen udvikler sig positivt, således at arter og naturtyper på sigt opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2.1 Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser

Europa Kommissionen har i 2005 præciseret mulighederne for at ændre Natura 2000-områdegrænser. Herefter kan ændringer i grænserne for et Natura 2000-område ske ved opdatering af oplysninger i Europa-Kommissionens standarddatabase, som opdateres, når der foreligger ny viden eller nye nationale beslutninger.

I forbindelse med udtagning eller ændringer af habitatområder forudsætter det kommissionens godkendelse bortset fra tekniske fejlrettelser, som samlet udgør under 5 % af områdets areal.

1.3 Kriterier

Miljøstyrelsen har med henblik på udmøntning af Naturpakkens ønsker til justering af Natura 2000-områderne samt EU-kommissionens retningslinjer udarbejdet en række faglige kriterier for ændringer i områdegrænserne.

Disse kriterier præciserer, at enhver ændring skal kunne begrundes naturfagligt, og at ændringer som udgangspunkt skal ske på en måde, så der ikke opstår huller i Natura 2000 områderne. Samtidig bør

Natura 2000-grænserne følge naturlige skel (f.eks. veje, diger, levende hegn, vandløb, kyst, skovbryn mv.).

I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken er der generelt ikke set på ændringer af grænserne for marine Natura 2000-områder. I visse særlige tilfælde er der sket ændringer, hvor det kan begrundes i hensynet til eksisterende aktiviteter såsom havneanlæg og i øvrigt er i overensstemmelse med Natura 2000-beskyttelsen.

De specifikke kriterier for at udtage arealer fra Natura 2000-områder tager udgangspunkt i, at der kan udtages intensive jordbrugsarealer i byzone og arealer med tæt bebyggelse, sommerhusområder og arealer med særligt forstyrrende aktiviteter, herunder erhvervshavne. Det indgår dog også, at der ikke må udtages arealer med habitatnatur og levesteder med en væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget.

I fuglebeskyttelsesområder suppleres udtagningskriterierne med tre yderligere kriterier, hvorefter der skal foretages en konkret vurdering af arealets betydning for tilbagevendende trækfugle og fugle på områdets udpegningsgrundlag.

De udtagne arealer er kortlagt gentagne gange i NOVANA-programmet, luftfotos og de tilgængelige databaser er gennemgået for at konstatere, at der ikke findes habitatnatur- og -arter på arealerne. Der er som nævnt overfor gennemført en konkret vurdering i forhold til fugle på udpegningsgrundlaget, hvor dette er relevant.

Der er desuden udarbejdet kriterier for i hvilke tilfælde, et areal kan inddrages i et Natura 2000-område. Efter disse kriterier skal der tages udgangspunkt i, om arealet ligger i tilknytning til habitatnatur eller er et levested for bilagsarter. Derudover skal arealet have en god naturkvalitet.

Disse kriterier er suppleret med kriterier, som skal sikre, at eksisterende husdyrbrug ikke berøres af yderligere husdyrregulering. Dette er gjort ved at definere et areal rundt om alle registrerede husdyrbrug, inden for hvilket Natura 2000-områderne ikke er foreslået udvidet med ammoniakfølsom natur. I vurderingen indgår afstanden til nærmeste husdyrbrug. Denne vurdering bygger på de specifikke kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug. Der henvises til det generelle høringsnotat for nærmere oplysninger.

Der er desuden lavet supplerende kriterier i forhold til inddragelse af arealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor der særligt er lagt vægt på, om arealet har væsentlige forekomster af f.eks. sjældne bilag 1 arter, eller hvis arealet er med til at sikre et eksisterende områdes udpegningsgrundlag.

Der henvises desuden til det generelle høringsnotat, hvor de samlede kriterier fremgår som bilag.

Aftaleparterne har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. I forbindelse med gennemgangen af Natura 2000-områderne har Miljøstyrelsen desuden foretaget en berigtigelse af de eksisterende Natura 2000-områders grænser. Dette er sket for at justere grænserne i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang, da

Natura 2000-områderne blev udpeget. Dette er sket for at sikre fuld overensstemmelse mellem områdegrænserne og de oprindelige beslutninger, herunder de daværende høringssvar.

1.4 Høringer

Miljøstyrelsen har i forbindelse med arbejdet med justerede Natura 2000-grænser ønsket en bred inddragelse af offentligheden i processen. Derfor har Miljøstyrelsen i løbet af processen foretaget flere høringer.

Først er der foretaget en teknisk høring af kommuner og offentlige lodsejere, hvor kommunerne i deres egenskab som myndighed blev bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kunne tages ud af Natura 2000-områderne. Naturstyrelsen og Forsvaret blev ligeledes inddraget i denne tekniske proces blandt andet i forhold til forslag til, hvor det eventuelt ville være muligt at udvide Natura 2000-områderne.

Dernæst er der foretaget en høring over et høringsforslag i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Som følge af ændringer på baggrund af modtagne høringssvar har et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser været i målrettet høring i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. De enkelte høringer beskrives nærmere i det nedenstående.

Gennem hele processen med tilpasning af Natura 2000-områdernes grænser har Miljøstyrelsen haft en løbende dialog med forskellige interessenter, herunder afholdt møder med Kommunernes Landsforening, KTC – Kommunalteknisk Chefforening, de enkelte kommuner, erhvervet (bl.a. Skovforeningen, Landbrug og Fødevarer, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Fiskeriforening), de grønne organisationer (Danmarks Naturfredningsforening, Birdlife/DOF) og Naturstyrelsen.

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til justerede Natura 2000-grænser har Miljøstyrelsen indhentet tekniske input fra kommuner og offentlige lodsejere. Kommunerne er i deres egenskab som myndighed blevet bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag omkring Natura 2000-områderne med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kan tages ud af Natura 2000-områderne.

På baggrund af blandt andet de berigtigede Natura 2000-områders grænser og tekniske bidrag fra kommunerne har Miljøstyrelsen udarbejdet et forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag har været i offentlig høring i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Høringen var annonceret i landsdækkende medie samtidig med, at der blev udsendt høringsbreve til interessenter og særligt berørte lodsejere (defineret som lodsejere med CVR-nummer indenfor grænserne af forslag til ny afgrænsning af Natura 2000-områder).

Der blev i alt modtaget ca. 1.100 høringssvar indeholdende ca. 2.000 ændringsforslag.

De modtagne svar fra denne høring gav i flere situationer anledning til ændringer i det oprindelige forslag til justerede Natura 2000-grænser. Derfor udsendte Miljøstyrelsen et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag blev sendt i en høring målrettet lodsejere med arealer, hvor der foreslås yderligere ændringer i forhold til den nuværende udpegning af Natura 2000-områder. Denne høring blev gennemført i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. I høringsbrevene har der været angivet en begrundelse for de påtænkte justeringer. På baggrund af denne høring modtog Miljøstyrelsen ca. 150 høringssvar.

Der har i forbindelse med høringen i sidste halvdel af 2017 og den målrettede høring i maj 2018 været udsendt materiale og kort, som har beskrevet de påtænkte justeringer, ligesom der på Miljøstyrelsens

hjemmeside har været detaljerede oplysninger om baggrunden for arbejdet med justeringer af Natura 2000-grænserne og kriterierne bag.

De foretagne høringer er sket for at skabe et mere præcist grundlag for de faglige vurderinger for nye Natura 2000-områdegrænser, som først med udstedelsen af en bekendtgørelse om Natura 2000-grænserne vil være endelige. De foreslåede justeringer i Natura 2000-områderne skal godkendes af EU-kommissionen.

2 Sammenfatning af høringsforslag og hørings svar for Natura 2000-område N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

2.1 Sammenfatning af høringsforslaget

Sammenholdt med den gældende afgrænsning af N98 er der i Miljøstyrelsens høringsforslag sket en række reduktioner og mindre udvidelser. Området er foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer. Desuden er der forslag om udvidelse som følge af yngleforekomster af udpegningsarter. Områdegrænserne er berigtigede og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

2.2 Sammenfatning af hørings svarene

Der er ikke indkommet specifikke hørings svar til Natura 2000-området. I de følgende afsnit gennemgås høringsforslaget.

3 Hørings svar vedr. generelle emner

Der er indkommet 1 hørings svar, der omhandler generelle emner.

3.1 Lovfortolkning, retsgrundsætninger mv.

3.1.1.1 Husdyrloven

Danmarks Naturfredningsforening (DN-Aabenraa) foreslår at lavbundsområderne tages væk som harmonijord og at støtteordninger til disse arealer afskaffes.

Hørings svar med bemærkninger af juridisk karakter herunder bemærkninger til regler, relation til anden lovgivning mv. er behandlet i Miljøstyrelsens overordnede høringsnotat, som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside mst.dk/graensejustering-hoeringsnotater.

3.2 Høringsgrundlag og hørings materialet

3.2.1 Dokumentation for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening (DN-Aabenraa) ønsker at blive oplyst om, hvilke datagrundlag for udpegningsgrundlagenes anvendelse af Natura 2000-områderne, Ministeriet har funderet sin indskrænkningssøvelse på.

Hørings svar med bemærkninger til høringsgrundlag og - materiale er behandlet i Miljøstyrelsens overordnede høringsnotat, som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside mst.dk/graensejustering-hoeringsnotater.

3.3 Høringsforslaget

3.3.1 Forslag om reduktion af Natura 2000

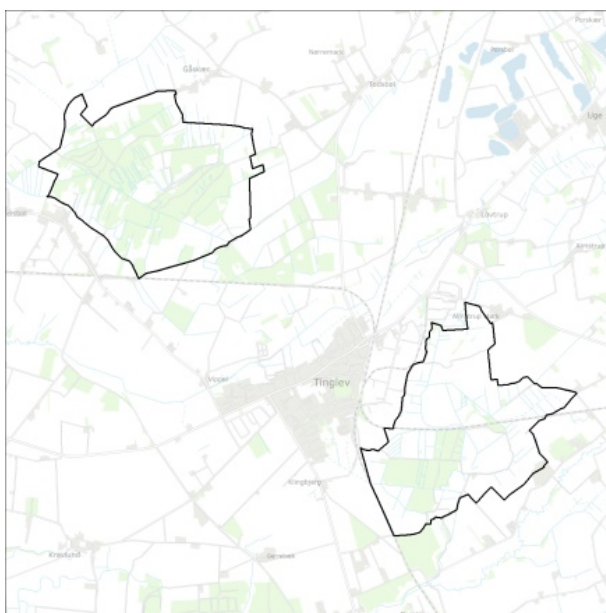
Danmarks Naturfredningsforening (DN-Aabenraa) anfører, at indskrænkning af Natura 2000-områder efter deres mening udgør endnu et anslag mod den danske natur, samt at det efter deres vurdering ikke stiller dansk landbrug væsentligt bedre.

Høringssvar med bemærkninger til politiske målsætninger og implementering af Habitatdirektivet eller Fuglebeskyttelsesdirektivet er behandlet i Miljøstyrelsens overordnede høringsnotat, som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside mst.dk/graensejustering-hoeringsnotater.

4 Gennemgang af høringsforslaget

Område N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose består af følgende habitat- og fuglebeskyttelsesområder:

- F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

Figur 2. F62

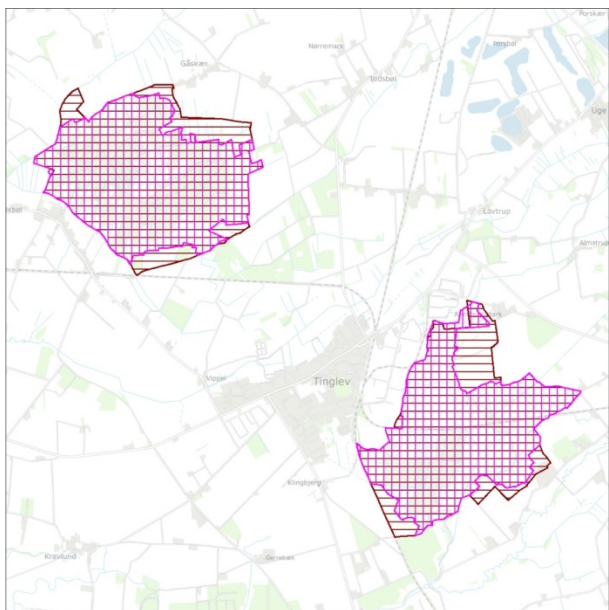
Høringsforslagets forslag om justeringer i områdegrensene vil blive gennemgået i følgende afsnit.

4.1 Fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose

4.1.1 Høringsforslag

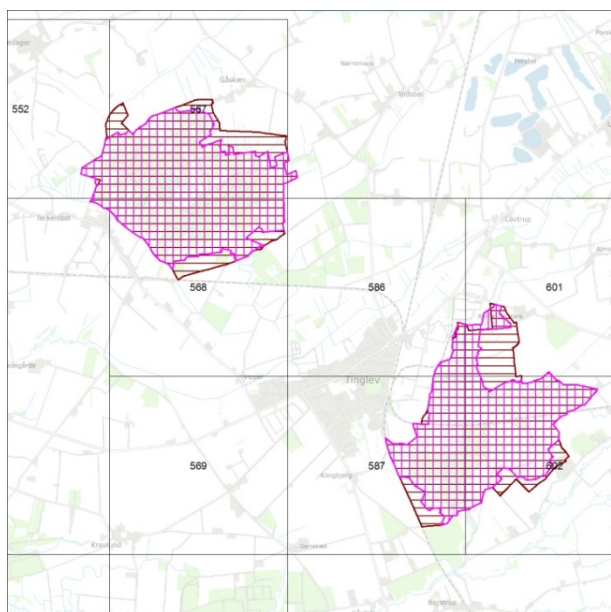
I Miljøstyrelsens høringsforslag er området foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer. Derudover er der foreslået udvidelse som følge af ynglefremkomster af udpegningsarter. Områdegrænserne er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

Figur 3 viser de berigtigede grænser samt høringsforslaget for fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose.

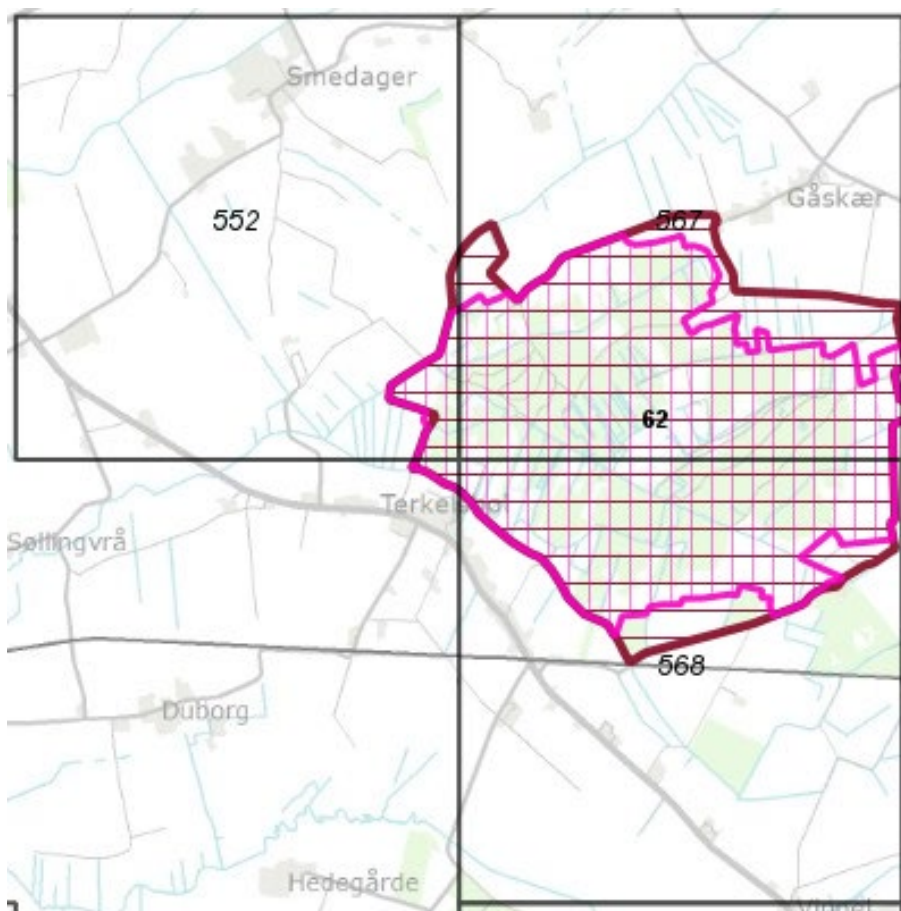
Figur 3. Fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning.

På figur 4 ses Miljøstyrelsens høringsforslag. Høringsforslaget gennemgås ud fra den geografiske placering. Dette gøres ved at underopdele området i en række kvadrater på 2,5 km x 2,5 km der bruges til at foretage en systematisk gennemgang af høringsforslaget. Kvadraterne gennemgås efter nummer fra lavest til højest.

Figur 4. Fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose
Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde
skravering angiver høringsforslagets afgrænsning.

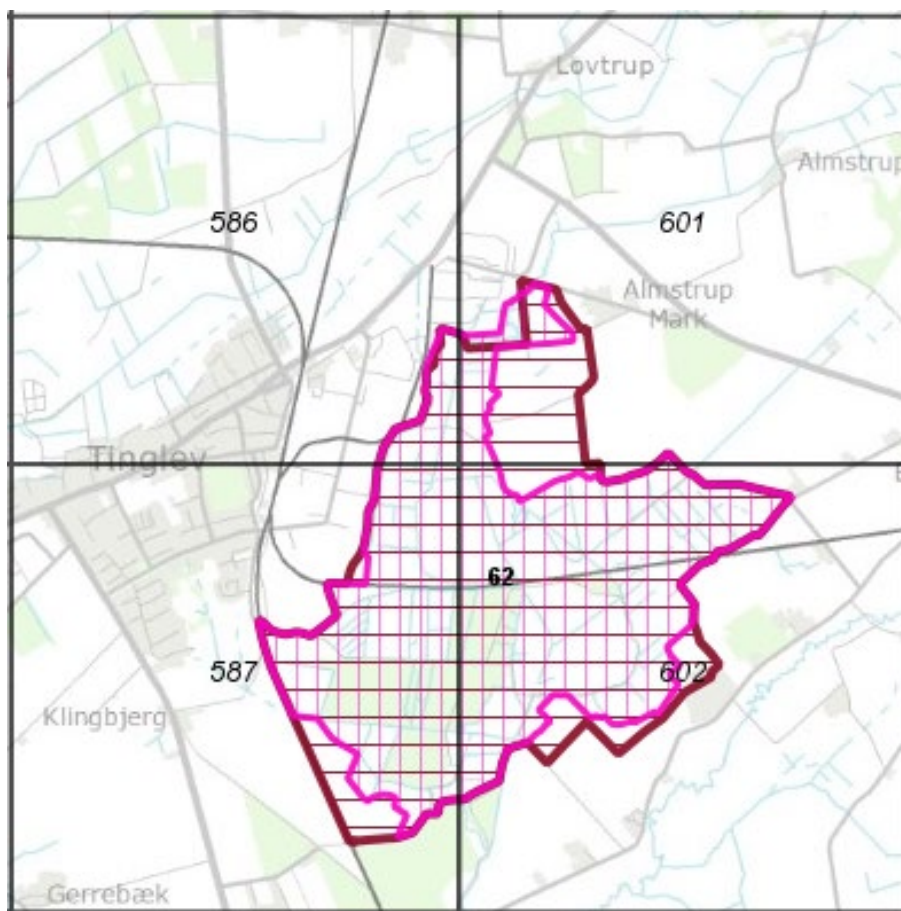
4.1.1.1 Kvadrat 552, 567-568 – arealer nær Terkelsbøl

Figur 5. Tallene i midten af kvadraterne angiver numrene på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning.

Miljøstyrelsen har foreslået justeringer i områdegårnsen for Terkelsbøl Mose og Ulvemose som vist på kortet ovenfor. Områdegårnsen er justeret primært med fokus på at følge naturlige skel i landskabet og at udtage intensivt drevne arealer samt bebyggelse. Justeringerne er sket, da arealet lever op til Miljøstyrelsens faglige kriterier. Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og DOF-basen. På baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på udpegningsgrundlaget på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016. Det vurderes, at de udtagne arealer på begge luftfoto kan karakteriseres intensivt drevet areal eller bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra fuglebeskyttelsesområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegnings.

4.1.1.2 Kvadrat 586-587, 601-602 – arealer nær Tinglev

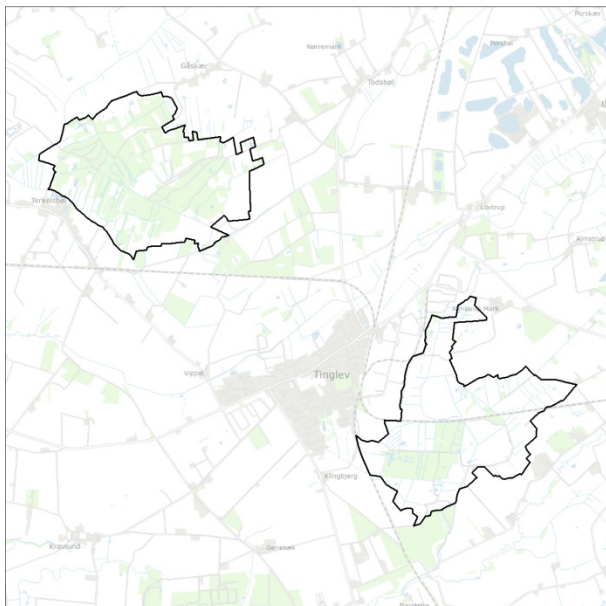
Figur 6. Tallene i midten af kvadraterne angiver numrene på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 4. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning.

Miljøstyrelsen har foreslået justeringer i områdegårnsen for Tinglev Sø og Tinglev Mose. Områdegårnsen er justeret primært med fokus på at følge naturlige skel i landskabet og at udtage intensivt drevne arealer samt bebyggelse. Justeringerne er sket, da arealet lever op til Miljøstyrelsens faglige kriterier. Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdatabasen og DOF-basen. På baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på udpegningsgrundlaget på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016. Det vurderes, at de udtagne arealer på begge luftfoto kan karakteriseres intensivt drevet areal eller bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra fuglebeskyttelsesområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Miljøstyrelsen har desuden foreslået fuglebeskyttelsesområdet udvidet med et areal i kvadrat 601, da arealet lever op til Miljøstyrelsens faglige kriterier. Udvidelsen skal ses som en tilpasning af fuglebeskyttelsesområdets grænser til naturlige skel. Det er desuden Miljøstyrelsens faglige vurdering, at arealet er egnet som ynglelokalitet for blåhals.

4.1.2 Opsamling

Miljøstyrelsen har på baggrund af gennemgangen af høringssvarene ændret fuglebeskyttelsesområdets grænser i den nordlige og den sydlige del Ulvemose samt ved Sønderkær, ved Vestergård, ved Gårdeby Mark og ved Tinglev for Tinglev Mose. Områdegrensen for fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose er justeret således at der er udvidet med 5 ha og udtaget i alt 156 ha intensivt drevet landbrugsjord eller bebyggelse. De nye områdegrenser fremgår af figur 7.

Figur 7. Den endelige afgrænsning af fuglebeskyttelsesområde F62 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose fremgår af kortet.

